

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Analiza statystyczna/
Statistical analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie tekstu/
Manuscript preparation
F. Opracowanie
piśmiennictwa/
Literature search
G. Pozyskanie funduszy/
Funds collection

ROLE OF INVESTMENT IN SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE CITY BIAŁA PODLASKA

ROLA INWESTYCJI W SPOŁECZNO-EKONOMICZNYM ROZWOJU MIASTA BIAŁA PODLASKA

Mieczysław Adamowicz^(A,C,D,E,F), Monika Paula Kładź^(A,B,C,D,F)

Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Adamowicz M., Kładź M. P. (2016), *Role of investment in socio-economic development of the city Biała Podlaska/ Rola inwestycji w społeczno-ekonomicznym rozwoju miasta Biała Podlaska*. Economic and Regional Studies. Vol. 9, No. 4, pp. 19-38.

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: R42

Submitted:
August 2016
Accepted:
September 2016

Number of characters:
50256
Tables: 5
Figures: 6
References: 15

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: R42

Zgłoszony:
sierpień 2016
Zaakceptowany:
wrzesień 2016

Liczba znaków ze spacjami:
46843
Tabele: 5
Rysunki: 6
Literatura: 15

Summary

Subject and purpose of work: The paper presents an analysis of investment activity in Biała Podlaska in 2008-2015 and evaluation of this activity by the local community. Main directions of investments, including funds from the European Union have been presented.

Materials and methods: The paper has been prepared on the basis of the literature, programming documents of the city and own research based on the sample of 100 residents. Descriptive method, statistical analysis and graphical presentation of the results of research have been used.

Results: The paper has confirmed that investments are a key factor in the development of every city and the use of this factor by means of the inflow of funds from the outside depends on the attractiveness of the city and the surrounding region and activity of the municipalities. The city of Biała Podlaska has undergone a deep restructuring and changed in the functional structure. Investments have been integrated into strategic and operational development objectives of the city. The level of investment in Biała Podlaska puts the city at the forefront of towns in the Lublin region and ensures stability of development.

Conclusions: The research has confirmed the role of investments in urban development and the role of European funds in the investment process. In addition to the cognitive results the research has revealed the need to develop marketing activities and coordination, providing the possibility of better use of resources and geographical position to re-industrialization of the economy. The support of local authorities is needed to develop academic, industrial, transportation and logistics functions.

Keywords: investment, European funds, urban development, the city of Biała Podlaska

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: W pracy przedstawiono analizę działalności inwestycyjnej w mieście Biała Podlaska w latach 2008-2015 oraz ocenę tej działalności przez społeczność lokalną. Przedstawiono główne kierunki inwestowania, w tym także przy użyciu środków z funduszy Unii Europejskiej.

Materiały i metody: Opracowanie przygotowano w oparciu o literaturę przedmiotu, dokumenty programowe miasta oraz badania własne na 100 osobowej próbie mieszkańców. Wykorzystano metodę opisową, analizę statystyczną i prezentację graficzną wyników badań.

Wyniki: W pracy potwierdzono, że inwestycje stanowią kluczowy czynnik rozwoju każdego miasta a wykorzystanie tego czynnika przez dopływ środków z zewnątrz uzależnione jest od atrakcyjności miasta i otaczającego regionu oraz aktywności władz miejskich. Miasto Biała Podlaska przeszło głęboki proces restrukturyzacji i zmiany struktury funkcjonalnej. Inwestycje zostały włączone w strategiczne i operacyjne cele rozwoju miasta. Poziom inwestycji stawia miasto w czołówce miast regionu lubelskiego i zapewnia mu stabilność rozwojową.

Wnioski: Badania potwierdziły rolę inwestycji w rozwoju miast i rolę funduszy europejskich w procesie inwestowania. Obok wyników natury poznawczej badania wykazały potrzebę rozwijania działalności marketingowej i koordynacyjnej, zapewniającej możliwość lepszego wykorzystania posiadanych zasobów i położenia geograficznego do reindustrializacji gospodarki. Wsparcia władz lokalnych wymaga rozwijanie funkcji akademickich, przemysłowych oraz transportowo-logistycznych.

Słowa kluczowe: inwestycje, fundusze europejskie, rozwój miast, miasto Biała Podlaska

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: prof. zw. dr hab. Mieczysław Adamowicz, mgr Monika Paula Kładź, Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska, Poland; phone: +48 83 344 99 05; e-mail: adamowicz.mieczyslaw@gmail.com, monika12327@wp.pl.

Journal indexed in/ Czasopismo indeksowane w: AgEcon Search, AGRO, BazEkon, Index Copernicus Journal Master List, ICV 2015: 81,26; Polish Ministry of Science and Higher Education 2016: 9 points/ AgEcon Search, AGRO, BazEkon, Index Copernicus Journal Master List ICV 2015: 81,26; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2016: 9 punktów. **Copyright:** © 2016 Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Mieczysław Adamowicz, Monika Paula Kładź. All articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

Introduction

Cities, as the settlement units, located in regional and local territorial systems of the country, operating in the form of local authorities are subject to the processes of development and committed to the development objectives of socio-economic nature. Development processes bring positive changes in the satisfaction of collective needs of the local community and the realization of the desires and aspirations of different stakeholders connected with the city. Quantitative and qualitative changes in the city's local system depend on various conditions and factors, e.g. historical, geographical, political, civilizational, economic, etc., which are global, national, regional and local in nature.

The local authorities of the city, whose competence, capabilities and actions define the institutional framework of the country can use the existing internal and external conditions and activate endogenous and exogenous factors of development in different ways. Investments are the most important out of many different socio-economic factors for the city's development. They are generally a part of the available income, which is not intended for consumption. By investing, we renounce part of current consumption to create a stream of goods and services aiming to boost consumption in the future. The functioning of individual operators, as well as collective entities, which are cities within the larger regional and national systems allows to invest using not only its own budgetary means of the city, but also means from various support programs, regional, national and EU funds and to mobilize and attract private funds at the disposal of local entrepreneurs as well as external companies and corporate business. Investments by local authorities, and local and external economic and social entities should have the acceptance of the local social and economic community.

The purpose of this paper is to present investment activities in the city of Biała Podlaska in 2008-2015 and assessment of the activities by the residents of the city and the surrounding communes.

Investments as the city's development factor

Investments are among key factors responsible for socio-economic development and growth of every city (Kupiec 1993, p. 5). Lack of investment may constitute a barrier to the development of the city. Feedbacks occur between the level and structure of investment and growth rate and the nature of socio-economic development (Jajuga 2011, p. 9). Investments may be shaped by economic entities, but also by the state and local authorities. Investments may have a different nature, they are carried out in various areas and fields of socio-economic life and bring a variety of tangible and intangible benefits (Dziworska 1995, p.14, Dolata 2002, p.125).

Wstęp

Miasta, jako jednostki osadnicze, umiejscowione w terytorialnych układach regionalnych i lokalnych danego kraju, funkcjonujące w formach samorządu terytorialnego podlegają procesom rozwojowym i stawiają sobie cele rozwojowe o charakterze społeczno-gospodarczym. Procesy rozwojowe przynoszą korzystne zmiany w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej oraz realizację pragnień i aspiracji różnych grup interesariuszy związanych z danym miastem. Ilościowe i jakościowe zmiany zachodzące w układzie lokalnym miasta uzależnione są od wielu uwarunkowań i czynników historycznych, geograficznych, politycznych, cywilizacyjnych, gospodarczych itp., które mają charakter globalny, ogólnokrajowy, regionalny i lokalny.

Władze samorządowe miasta, których kompetencje, możliwości i formy działania określają ramy ustrojowe państwa mogą w różny sposób wykorzystać istniejące uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz mobilizować endogeniczne i egzogeniczne czynniki rozwojowe. Do najważniejszych, spośród wielu różnorodnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego miasta należą inwestycje. Inwestycje ogólnie są częścią będącego do dyspozycji dochodu, który nie jest przeznaczony na konsumpcję. Inwestując wyrzekamy się części aktualnej konsumpcji na rzecz tworzenia strumienia dóbr i usług służących zwiększeniu konsumpcji w przyszłości. Funkcjonowanie poszczególnych podmiotów gospodarczych, jak i podmiotów zbiorowych, jakimi są miasta w ramach większych systemów regionalnych i krajowych umożliwia inwestowanie z wykorzystaniem nie tylko własnych środków budżetowych miasta, ale także środków z różnych programów wsparcia, programów regionalnych, krajowych i unijnych oraz mobilizowanie i przyciąganie środków prywatnych będących w dyspozycji przedsiębiorców lokalnych oraz zewnętrznych firm i korporacji gospodarczych. Inwestowanie przez samorząd oraz miejscowe i zewnętrzne podmioty gospodarcze i społeczne winno mieć akceptację społecznego i gospodarczego środowiska lokalnego.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie działalności inwestycyjnej na terenie miasta Biała Podlaska w latach 2008-2015 oraz ocena tej działalności przez mieszkańców miasta i otaczających go gmin.

Inwestycje jako czynnik rozwoju miasta

Inwestycje należą do kluczowych czynników wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego każdego miasta (Kupiec 1993, s. 5). Brak inwestycji może stanowić barierę rozwoju miasta. Między poziomem i strukturą inwestowania a tempem wzrostu i charakterem rozwoju społeczno-gospodarczego występują sprzężenia zwrotne (Jajuga 2011, s. 9). Inwestycje mogą być kształtowane przez podmioty gospodarujące, ale także przez państwo oraz władze samorządowe. Inwestycje mogą mieć różny charakter, są realizowane w różnorodnych obszarach i dziedzinach życia społeczno-gospodarczego i przynoszą różnorodne korzyści materialne i niematerialne

Investing is an activity focused on the increase of capital (Jajuga, Słoński 1997, p.85), which creates opportunities for better use of other production factors. The benefits expected by private investors are generally commercial in nature, while municipal entities advance at the forefront objectives such as employment growth, expansion of infrastructure affecting the improvement of living conditions and economy, environment protection, solving social problems, etc. (Smolen, Urban 2014).

Investing in the increase of capital applies not only to various forms of tangible capital, but also various forms of intangible capital – human, intellectual and social. Investing in the development of capital in addition to increasing the wealth of society is a particularly important task of the municipalities. For financing investment projects of the city they use their own funds from their own revenues, subsidies and grants from the state budget, which are supplemented by means of state special purpose funds and foreign sources of the European Union funds. To finance investment activities local authorities may use in particular loans and municipal bonds and they may also finance investments in the form of public-private partnership (Rudzka-Lorentz, Sierak 2006, p. 220). Local authorities can play an important role in initiating investment activities of local entrepreneurs and attracting external investors, including foreign ones. The size of the investment undertaken by local authorities and investments that support them, enriching the development of local technical and social infrastructure and other forms of the city's property can be used as an indicator of its development. This applies particularly to public investment aimed at meeting the needs of economic and social entities and local communities.

Investment activity is subject to planning, which is why it is important to incorporate it into long-term plans and development strategies. An extremely important task of the municipalities is to increase the city's investment attractiveness. In this regard, the main focus is placed on foreign investors, who take direct action through the construction of new plants or through the acquisition or modernization of the existing plants (Nowicki et al. 2013). Foreign investments have a significant impact on the restructuring and modernization of the city's urban economy. Foreign entrepreneurs investing in Polish cities in trading activity contribute to changes in the functional structure of the cities.

Institute for Market Economics has conducted research on the attractiveness of Polish cities and regions, especially in the context of foreign direct investment (Dziemianowicz, Świaniewicz 1998, Nowicki et al. 2013). The study highlights ten groups of factors relating to the individual categories cities. Each set of factors includes a list of variables (Dziemianowicz, Świaniewicz 1999, p. 7-11). These groups are: the activities of the local market (6 variables); the quality of the labour market (3 variables); social climate (8 variables); cost of doing business (3 variables); technical infrastructure (7

(Dziworska 1995, s. 14, Dolata 2002, s. 125). Inwestowanie to działalność nastawiona na pomnażanie kapitału (Jajuga, Słoński 1997, s. 85), które stwarza możliwości lepszego wykorzystania innych czynników produkcji. Korzyści, jakich oczekują inwestorzy prywatni mają na ogół charakter komercyjny, natomiast podmioty o charakterze komunalnym na pierwszy plan wysuwają takie cele jak wzrost zatrudnienia, rozbudowanie infrastruktury wpływającej na poprawę warunków życia i gospodarowania, ochrona środowiska, rozwiązywanie problemów społecznych itp. (Smoleń, Urban 2014).

Inwestowanie w pomnażanie kapitału dotyczy nie tylko różnych form kapitału materialnego, ale także różnych form kapitału niematerialnego – ludzkiego, intelektualnego i społecznego. Inwestowanie w rozwój kapitału oprócz powiększania majątku społecznego jest szczególnie ważnym zadaniem samorządów miejskich. Dla finansowania projektów inwestycyjnych miasta wykorzystują własne środki finansowe pochodzące z przychodów własnych oraz subwencje i dotacje z budżetu państwa, które uzupełniane są środkami państwowych funduszy celowych oraz źródeł zagranicznych funduszy wspólnotowych. Do finansowania działań inwestycyjnych samorządy mogą wykorzystywać m.in. kredyty, pożyczki i obligacje komunalne a także mogą finansować inwestycje w formach partnerstwa publiczno-prywatnego (Rudzka-Lorentz, Sierak 2006, s. 220). Samorządy lokalne mogą odgrywać ważną rolę w mobilizowaniu działań inwestycyjnych lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganiu inwestorów zewnętrznych, w tym inwestorów zagranicznych. Wielkość inwestycji podejmowanych przez samorządy i inwestycji, które te samorządy wspierają, wzbogacające rozbudowę lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej oraz innych form majątku miasta mogą służyć jako wskaźnik jego rozwoju. Dotyczy to zwłaszcza inwestycji publicznych nastawionych na zaspokojenie potrzeb gospodarczych i społecznych podmiotów gospodarczych i społeczności lokalnych.

Działalność inwestycyjna podlega planowaniu, dlatego też ważne jest ujęcie ich w wieloletnich planach i strategiach rozwojowych. Niezwykle ważnym zadaniem władz miejskich jest podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. W tym względzie główna uwaga jest skierowana na inwestorów zagranicznych, którzy podejmują bezpośrednią działalność poprzez budowę nowych zakładów bądź przez przejmowanie lub modernizowanie zakładów już istniejących (Nowicki i in. 2013). Inwestycje zagraniczne mają istotny wpływ na restrukturyzację i modernizację gospodarki miejskiej miasta. Inwestowanie przedsiębiorców zagranicznych w polskich miastach w działalność handlową przyczynia się do zmiany struktury funkcjonalnej miast.

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową prowadzi badania nad atrakcyjnością polskich miast i regionów zwłaszcza w kontekście bezpośrednich inwestycji zagranicznych (Dziemianowicz, Świaniewicz 1998, Nowicki i in. 2013). W badaniach wyróżniono dziesięć grup czynników odnoszących się do poszczególnych kategorii miast. W każdej z grup czynników

variables); the structure of the business environment (4 variables); the effectiveness of the current economic transformation (4 variables); activity of local authorities (4 variables); holiday possibilities (4 variables). Both large and medium-sized cities in the Eastern Poland have been classified into the category of cities with the lowest investment attractiveness in Poland. Similarly low has been rated investment attractiveness of sub-regions on the border of the Eastern Poland. Bialski subregion, where the city of Biała Podlaska is located, has been assigned to the least attractive in the five-point scale of investment attractiveness, for both industrial activities and services (Nowicki et al. 2013), as well as for advanced technologies.

Numerous studies of investment attractiveness of cities and regions point to the importance of a variety of internal and external, quantitative and qualitative factors of undertaking investment activities in a particular region and place (Korenik, Przybyła 2011, p. 138-140). As part of a set of objective and subjective factors, inherent on the side of the investor's requirements and characteristics of the place and environment to invest, a standard factor for the attractiveness of the area is the local potential for investment, which can be estimated on the basis of the analysis of local conditions assessments in terms of availability of land for investment, state infrastructure, capital resources and human potential. Particular attention should be directed to the process of investing in the region in the context of the use of pension location, the labour market and the movement of people, infrastructure equipment and capacity of local authorities. The studies have confirmed that "local climate" conducive to foreign investment has attracted investment projects from abroad (Huculak 2006 p. 46-50). Korenik and Przybyła have determined eight criteria that characterize spatial units posing favourable conditions for investment by foreign entrepreneurs (Korenik, Przybyła 2011, p. 146):

- positive attitude of local communities towards external investors;
- existence of factors that can encourage investors to locate businesses;
- absence of factors particularly discouraging the development of business on the area;
- high investment attractiveness of the commune in the region and beyond;
- the use of financial incentives for entrepreneurs;
- financing or organizing initiatives for the development of entrepreneurship, for example, training, conferences, courses;
- possession of areas for investment;
- promotion of such investment areas.

It is also important to use financial incentives for entrepreneurs, consultation by the local authorities of key decisions on the development with representatives of local businesses, clearly defined development strategies and functions assigned to a given unit (e.g. tourist, spa, industrial function, etc.), the functioning of institutions that support entrepreneurship, developed activities of marketing

wyszczególniono szereg zmiennych (Dziemianowicz, Świaniewicz 1999, s. 7-11). Grupy te to: działalność rynku lokalnego (6 zmiennych); jakość rynku pracy (3 zmienne); klimat społeczny (8 zmiennych); koszty prowadzenia działalności gospodarczej (3 zmienne); infrastruktura techniczna (7 zmiennych); struktura otoczenia biznesu (4 zmienne); skuteczność dotychczasowej transformacji ekonomicznej (4 zmienne); aktywność lokalnych władz samorządowych (4 zmienne); możliwości wypoczynkowe (4 zmienne). Zarówno duże jak i średnie miasta Polski Wschodniej zostały zakwalifikowane do kategorii miast o najmniejszej atrakcyjności inwestycyjnej w Polsce. Podobnie nisko została oceniona atrakcyjność inwestycyjna podregionów przygranicznych Polski Wschodniej. Podregion bialski, w którym znajduje się miasto Biała Podlaska, został zaliczony do najmniej atrakcyjnych w pięciostopniowej skali atrakcyjności inwestycyjnej, zarówno dla działalności przemysłowej, jak i usługowej (Nowicki i in. 2013), a także dla działalności zaawansowanej technologicznie.

Liczne badania atrakcyjności inwestycyjnej miast i regionów wskazują na istotne znaczenie wielu różnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych, ilościowych i jakościowych podejmowania działalności inwestycyjnej w określonym regionie i miejscu (Korenik, Przybyła 2011, s. 138-140). W ramach zestawu czynników obiektywnych i subiektywnych, tkwiących po stronie wymagań inwestora, jak i cech miejsca i otoczenia inwestowania, standardowym czynnikiem atrakcyjności danego obszaru jest lokalny potencjał do inwestowania, który można oszacować na podstawie analizy ocen miejscowych warunków w zakresie dostępności terenów do inwestowania, stanu infrastruktury, zasobów kapitałowych oraz potencjału ludzkiego. Szczególną uwagę powinno się kierować na procesy inwestowania w regionie w kontekście wykorzystania renty położenia, rynku pracy i przepływu ludności, wyposażenia infrastrukturalnego i potencjału samorządów lokalnych. Badania potwierdzają, że „klimat lokalny” sprzyjający inwestycjom zagranicznym przyciąga przedsięwzięcia inwestycyjne z zagranicy (Huculak 2006, s. 46-50). Korenik i Przybyła określili osiem kryteriów cechujących jednostki przestrzenne stwarzające korzystne warunki do inwestowania przez przedsiębiorców zagranicznych (Korenik, Przybyła 2011, s. 146):

- pozytywny stosunek społeczności lokalnych do inwestorów zewnętrznych;
- istnienie czynników, które mogą zachęcić inwestorów do lokalizacji firm;
- brak czynników szczególnie zniechęcających do tworzenia na ich terenie firm;
- wysoka atrakcyjność inwestycyjna gminy w regionie i poza nim;
- stosowanie zachęt finansowych dla przedsiębiorców;
- finansowanie lub organizowanie inicjatyw służących rozwojowi przedsiębiorczości, jak np. szkolenia, konferencje, kursy;
- posiadanie terenów przeznaczonych pod inwestycje;
- promowanie takich terenów inwestycyjnych.

and promotion. A particularly important factor is also the availability of transport, including the distance from economic centres, proximity to highways and airports, transshipment sites and large markets, the existence of special economic zones and the local business environment.

Outline of the development of the city Biała Podlaska

The development of a specific city comprises developmental problems of wider territories, within which a given city operates. Cities, as centres of concentration of human resources, tangible capital, technology and culture are an important player in today's socio-economic systems and an active participant in the development processes; they play a key role in creating the conditions for development, strengthening cohesion and competitiveness of local and regional territorial systems (Gorzela 2008, Markowski 2011, p.14). Even medium-sized cities, such as Biała Podlaska, perform a variety of functions: administrative, political, production, service, transportation, industrial, tourist, educational and scientific, religious, cultural and others.

Biała Podlaska, as a city of less than 60-thousand people, with more than 500 years of history, immersed in a multicultural historical tradition on the border of the southern Podlasie, Western Polesie and northern Lublin area and it is the main urban centre of one out of four sub-regions of Lublin Province. Its development is subject to the contemporary influence of a number of positive and negative external and internal factors. The most important positive factors for the development of the city of Biała Podlaska include integration within the European Union and the transfer of EU funds, which are the basis for financing new investments and new technology and raising the level of education, development of higher education, social services and new forms of employment (*Strategy for development of the city Biała Podlaska in 2008-2015*). Particular importance for the development of the city has its transport position with the modernized railway line E-20, connecting the east and west of Europe with a large shipping port in the vicinity of the city, as well as the planned construction of the A-2 motorway and the proximity of the road route S-19 leading from the Baltic states to the south of Europe. Very convenient location of the city gives it importance in fulfilling cross-border functions within the framework of the neighbourhood policy with non-EU countries, i.e. Belarus and Ukraine. The National Concept of National Spatial Planning gives Biała Podlaska the status of one of seven cities in the country of medium size (up to 100 thousand inhabitants) acting as trans-

Ważne jest też stosowanie zachęt finansowych dla przedsiębiorców, konsultowanie przez samorząd kluczowych decyzji dotyczących rozwoju z przedstawicielami lokalnego biznesu, jasno określone strategie rozwoju oraz funkcje przypisywane danej jednostce (np. funkcja turystyczna, uzdrowiskowa, przemysłowa itp.), funkcjonowanie instytucji wspierających przedsiębiorczość, rozwinięta działalność marketingowa i promocyjna. Szczególnie ważnym czynnikiem jest też dostępność transportowa, w tym odległość od centrów gospodarczych, bliskość autostrad i portów lotniczych, baz przeładunkowych oraz dużych rynków zbytu, istnienie specjalnych stref ekonomicznych oraz lokalnego środowiska biznesowego.

Zarys rozwoju miasta Biała Podlaska

W rozwoju konkretnego miasta koncentrują się problemy rozwojowe szerszych terytoriów, w ramach których funkcjonuje dane miasto. Miasta, jako ośrodki koncentracji zasobów ludzkich, kapitału materialnego, technologicznego i kulturowego są istotnym podmiotem współczesnych systemów społeczno-gospodarczych i aktywnym uczestnikiem procesów rozwojowych, odgrywają kluczową rolę w tworzeniu warunków rozwojowych, wzmocnieniu spójności i konkurencyjności lokalnych i regionalnych systemów terytorialnych (Gorzela 2008, Markowski 2011, s.14). Już miasta średniej wielkości, takie jak Biała Podlaska, pełnią różnorodne funkcje administracyjne, polityczne, produkcyjne, usługowe, transportowe, przemysłowe, turystyczne, edukacyjno-naukowe, religijne, kulturowe i inne.

Biała Podlaska, jako miasto niespełna 60-tysięczne, o ponad 500-letniej tradycji, zanurzone w wielokulturowej tradycji historycznej na pograniczu południowego Podlasia, zachodniego Polesia i północnej Lubelszczyzny jest głównym ośrodkiem miejskim jednego z czterech podregionów Lubelszczyzny. Jego rozwój podlega wspólnie oddziaływaniu szeregu pozytywnych i negatywnych czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Do najważniejszych czynników pozytywnych dla rozwoju miasta Biała Podlaska należy zaliczyć integrację w ramach Unii Europejskiej i transfery unijnych środków finansowych, będących podstawą finansowania nowych inwestycji i nowych technologii oraz podnoszenie poziomu edukacji, rozwój kształcenia na poziomie wyższym, i usług społecznych oraz nowych form zatrudnienia (*Strategia Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015*). Szczególne znaczenie dla rozwoju miasta ma jego położenie transportowe przy zmodernizowanej linii kolejowej E-20, łączącej wschód i zachód Europy z dużym portem przeładunkowym w sąsiedztwie miasta, a także planowana budowa autostrady A-2 oraz bliskość szlaku drogowego S-19 wiodącego z państw Bałtyckich na południe Europy. Dogodne położenie komunikacyjne miasta nadaje mu istotnego znaczenia w wypełnianiu funkcji transgranicznych w ramach polityki sąsiedztwa z krajami niebędącymi członkami UE tj. Białorusią i Ukrainą. Krajowa Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju nadaje Białej Podlaskiej status jednego z sied-

regional, inter alia in the range of specialized services supporting business, education and health care.

Natural and cultural values of the city and surrounding areas are the basis for the development of tourism. Attractive surrounding sites, such as Janów Podlaski, Kodeń, Jabłeczna, Kostomłoty, Pratulin, bicycle routes and border crossings, can attract domestic and foreign tourists. Another important factor for the city's development is connecting the city with the environment, which has potential for the use of renewable energy sources as biofuels, wind energy and solar energy, and well-developed agriculture. The city is a major centre for supply and sales of farm and non-agricultural forms of management in rural areas.

The city of Biała Podlaska has also adverse conditions for processes of socio-economic development. They include peripheral location to both the provincial and national centres of development, and especially to the attractive centres for foreign capital investment. The collapse of the local industry, despite the inflow of investment capital in the sphere of trade and services, does not compensate for the limitations for the development of the local labour market. Limiting cross-border flows in connection with the introduction of the provisions of the Schengen border zone does not bring the expected benefits of cooperation in the framework of local border traffic. Sectors of transport, logistics and construction experience difficulties. The economic structure is dominated by micro-enterprises, employing up to 9 people (4654 units 94%) and enterprises, small (242 entities) employing 10-49 people, which represent 5% of the total number of enterprises. Only 53 companies operating in the city employ in the range of 50-250 people.

Well-developed institutions that support business function in the city and its surroundings, include Biała Podlaska Chamber of Commerce and various trade and general development associations. In 2005 Biała Podlaska Economic Activity Zone and several institutions from the sphere of cultural life were established. The city is an important centre on account of the provincial general hospital. For 15 years higher education sector has been dynamically developing also giving the city a sense of academic nature.

Strategy for Development of the city Biała Podlaska in 2008-2015 includes a hierarchical structure of strategic and operational objectives, identify strengths and weaknesses and opportunities and threats to the city. A set of relevant indicators have been adopted for individual strategic and operational objectives. Strategic objectives and associated operational objectives are presented in Table 1.

The basis of the development strategy of the city is its budget, which is determined by the size and structure of income and expenditure. In 1999, the City's revenues did not reach the level of 100 million PLN. In 2006, they increased to 150 million PLN and in 2015 they amounted to over 243 million PLN. In addition to increasing budget revenue the city actively raises funds from a variety of European

miu miast w kraju średniej wielkości (do 100 tysięcy mieszkańców) pełniące funkcje ponadregionalne m.in. w zakresie wyspecjalizowanych usług wspierania biznesu, edukacji i ochrony zdrowia.

Walory przyrodnicze i kulturowe miasta i otaczających terenów stanowią podstawę dla rozwoju turystyki. Atrakcyjne okoliczne obiekty, takie jak Janów Podlaski, Kodeń, Jabłeczna, Kostomłoty, Pratulin, szlaki rowerowe i przejścia graniczne, mogą przyciągać turystów krajowych i zagranicznych. Powiązanie miasta z otoczeniem, w którym istnieje potencjał wykorzystania odnawialnych źródeł energii w postaci biopaliw, energii wiatrowej i energii solarnej oraz dobrze rozwinięte rolnictwo ma również ważne znaczenie dla rozwoju miasta. Miasto jest głównym ośrodkiem zaopatrzenia i zbytu dla gospodarstw rolnych i pozarolniczych form gospodarowania na obszarach wiejskich.

Miasto Biała Podlaska posiada też uwarunkowania niesprzyjające procesom rozwoju społeczno-gospodarczego. Można do nich zaliczyć peryferyjne położenie wobec zarówno wojewódzkich, jak i krajowych ośrodków rozwoju, a zwłaszcza wobec atrakcyjnych ośrodków dla inwestowania przez kapitał zagraniczny. Upadek lokalnego przemysłu, mimo napływu kapitałów inwestycyjnych w sferze handlu i usług, nie rekompensuje ograniczeń dla rozwoju lokalnego rynku pracy. Ograniczenie przepływów transgranicznych w związku z wprowadzeniem przepisów granicznych Strefy Schengen nie przynosi oczekiwanych korzyści ze współpracy w ramach małego ruchu granicznego. Trudności przeżywa sektor transportowo-logistyczny oraz budowlany. W strukturze gospodarczej miasta dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób (4654 jednostek 94%) oraz przedsiębiorstwa, małe (242 podmioty) zatrudniające 10-49 osób, które stanowią 5% ogólnej liczby przedsiębiorstw. Tylko 53 przedsiębiorstwa działające w mieście zatrudniają w granicach 50-250 osób.

W mieście i jego otoczeniu działają nieźle rozwinięte instytucje obsługujące biznes, takie jak Białska Izba Gospodarcza oraz różne stowarzyszenia branżowe i ogólnorozwojowe. W 2005 roku utworzono Białską Strefę Aktywności Gospodarczej oraz kilka placówek ze sfery życia kulturalnego. Miasto jest ważnym ogólnowojevodzkim ośrodkiem leczenia szpitalnego. Od 15 lat dynamicznie rozwija się też sektor szkolnictwa wyższego nadając miastu charakter miasta akademickiego.

Strategia Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015 zawiera hierarchiczną strukturę celów strategicznych i operacyjnych, identyfikuje silne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia rozwoju miasta. Dla poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych przyjęto zestaw odpowiednich wskaźników. Cele strategiczne i powiązane z nimi cele operacyjne prezentuje tabela 1.

Podstawą realizacji strategii rozwoju miasta jest budżet, w którym określona jest wielkość i struktura dochodów oraz wydatków. W 1999 r. przychody miasta nie osiągnęły poziomu 100 mln zł. W roku 2006 wzrosły do 150 mln zł., a w 2015 r. wynosiły ponad 243 mln zł. Obok zwiększenia przychodów budżetowych mia-

Table 1. Outline of strategic and operational objectives of the Strategy for Development of the City Biała Podlaska in 2008-2015
Tabela 1. Zestawienie celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015

Strategic objectives/ Cele strategiczne	Operational objectives/ Cele operacyjne
1. Increasing the efficiency of the local economy/ Zwiększenie efektywności lokalnej gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - Creating favorable conditions for the development of local entrepreneurship/ Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości/ - Promoting links between the sphere of science and education and economy/ Wspieranie powiązań pomiędzy sferą naukowo-edukacyjną i gospodarczą - Stimulating the inflow of external investments/ Stymulowanie napływu inwestycji zewnętrznych - Increasing access to the Internet and electronic services/ Zwiększanie dostępu do internetu i usług elektronicznych - Improving the quality of governance in the city/ Poprawa jakości rządzenia w mieście
2. Improving living conditions of the residents/ Poprawa warunków życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Improving communication system in the city/ Usprawnienie systemu komunikacji w mieście - Improving urban infrastructure, environmental protection and energy supply/ Poprawa funkcjonowania miejskiej infrastruktury ochrony środowiska i zaopatrzenia w energię - Increasing spatial attractiveness of the city/ Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej w mieście - Improving public order and security in the city/ Poprawa porządku i bezpieczeństwa publicznego w mieście
3. Improving the quality of human and social capital in the city/ Poprawa warunków jakości życia kapitału ludzkiego i społecznego miasta	<ul style="list-style-type: none"> - Improving health of residents and the reduction of social exclusion phenomenon/ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego - Raising the level of education and knowledge of residents/ Podniesienie poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców miasta - Developing culture and social activity of residents/ Rozwój kultury i aktywności społecznej mieszkańców
4. Strengthening the status of the city as a supra-regional development centre/ Wzmocnienie rangi miasta jako ponadregionalnego ośrodka rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> - Improving access to the city's transport/ Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta - Developing supra-regional functions of the city/ Rozwój ponadregionalnych funkcji miasta - Active support and development of international cooperation of the city/ Aktywna pomoc oraz rozwój współpracy międzynarodowej miasta

Source: Own elaboration on the basis of the document entitled: Strategy for development of the city Biała Podlaska in 2008-2015.
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu: Strategia Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015.

Union foundations and conducts promotional activities directed to the target groups that may contribute to increased economic activity and development. These actions are focused on external investors, tourists, residents and local businesses and various organizations at national and regional level with its branches and agencies in the city. The city expands and increases the attractiveness of the offer for the arrival of citizens of Belarus and Ukraine.

Investment activity in Biała Podlaska

The town's location in the trans-European transport corridor, sharing around 900 hectares of investment, the proximity of border crossing infrastructure (free zone and railway cargo terminal in Małaszewicze and terminal road for lorries in Koroszczyń) and the existence of institutions and

sto wykazuje aktywność w pozyskiwaniu środków z różnych funduszy Unii Europejskiej oraz prowadzi działalność promocyjną skierowaną do grup docelowych mogących się przyczynić do większej aktywności gospodarczej i rozwoju miasta. Działania te skierowane są do inwestorów zewnętrznych, turystów, mieszkańców miasta i lokalnego biznesu oraz różnych organizacji na szczeblu krajowym i regionalnym mających swoje przedstawicielstwa i agendy w mieście. Miasto poszerza i czyni bardziej atrakcyjną ofertę dla przyjazdu mieszkańców z Białorusi i Ukrainy.

Działalność inwestycyjna w Białej Podlaskiej

Położenie miasta w transeuropejskim korytarzu transportowym, udostępnienie liczącej około 900 ha powierzchni pod inwestycje, bliskość infrastruktury przejść granicznych (wolnego obszaru celnego i kolejowego terminala przeładunkowego w Małaszewiczach oraz terminala drogowego dla TIR w Koroszczyń)

organizations of a business and economic nature form investment climate of the city. Studies conducted among residents indicate that the community notices the investment activity that improves the situation of the residents in the area of road infrastructure, building the reservoir, building bicycle paths, revitalization of the city centre and others.

The main source of investment financing in the years 2008-2015 was the city budget, external public funds made available under the financial programs of the European Union and private sector funds. Capital expenditure had been originally planned for less than 18 million, and in 2015 their size had increased to more than 24 million. Therefore Biała Podlaska in 2008-2015 had total investment means amounting to approximately 168 million PLN.

The funds from its own budget were used primarily to provide co-financing of projects from European Union funds. In the years 2007-2015 the estimated allocation of EU funds in the Lubelskie province amounted to 6141 million PLN (Table 2). It was estimated that Biała Podlaska should receive from this the amount of around 354 million PLN (annually about 50 million PLN), which means that it was presumed to invest about 6100 PLN from European funds per resident in the entire period.

Based on the data from EU grants map, 112 investment projects, which concerned eleven different areas, were carried out in the city of Biała Podlaska from the European funds for 2007-2013 (Table 3).

oraz istnienie instytucji i organizacji o charakterze biznesowo-gospodarczym to elementy tworzące klimat inwestycyjny miasta. Badania przeprowadzone wśród mieszkańców wskazują, że społeczność dostrzega działalność inwestycyjną poprawiającą sytuację mieszkańców w sferze infrastruktury drogowej, budowania zbiornika retencyjnego, budowania ścieżek rowerowych, rewitalizacji centrum miasta i in.

Głównym źródłem finansowania inwestycji w latach 2008-2015 był budżet miasta, zewnętrzne środki publiczne udostępnione w ramach programów finansowych z Unii Europejskiej oraz środki sektora prywatnego. Wydatki inwestycyjne planowano początkowo na niespełna 18 mln, zaś w 2015 r. ich wielkość miała wzrosnąć do ponad 24 mln. Łącznie więc Biała Podlaska w latach 2008-2015 dysponowała środkami inwestycyjnymi na kwotę około 168 mln zł.

Środki finansowe z własnego budżetu były wykorzystywane przede wszystkim na zapewnienie współfinansowania projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej. W latach 2007-2015 szacunkowa alokacja środków z funduszy unijnych w województwie lubelskim wynosiła 6141 mln zł (tabela 2). Szacowano, że z tej kwoty dla Białej Podlaskiej powinno przypaść około 354 mln zł (rocznie około 50 mln zł), co oznacza, że na 1 mieszkańca w całym okresie przewidywano zainwestowane około 6100 zł z funduszy europejskich.

Na podstawie danych Mapy Dotacji UE na terenie miasta Biała Podlaska z funduszy europejskich na lata 2007-2013 zostało zrealizowanych 112 projektów inwestycyjnych, które były prowadzone w jedynastu różnych dziedzinach (tabela 3).

Table 2. The most important source of financing urban development of the Lubelskie Province in 2007-2015

Tabela 2. Najważniejsze źródła finansowania rozwoju miast woj. lubelskiego w latach 2007-2015

No./ Lp.	Program name/ Nazwa programu	Managing Authority/ Instytucja zarządzająca	Estimated allocation/ Szacowana alokacja	
			in mln PLN/ w mln zł	percentage for the cities/ w tym % dla miast
1.	Regional Operational Program of the Lubelskie Province/ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPO WL)	Marshal Office/ Urząd Marszałkowski	2460	56
2.	Human Capital Operational Programme/ Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)	The Ministry of Regional Development/ Marshal Office/ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego / Urząd Marszałkowski	1751	70
3.	Development of Eastern Poland Operational Programme/ Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)	The Ministry of Regional Development/ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego	1871	97.5
4.	Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine / Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina	The Ministry of Regional Development, Polish Agency for Enterprise Development/ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Polska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości	59.2	80
Total/ Razem			6141	74

Source: Strategy for development of the city Biała Podlaska in 2008-2015.

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015.

Table 3. Investments carried out in Biała Podlaskiej from EU funds in 2007-2014**Tabela 3.** Inwestycje zrealizowane w Białej Podlaskiej z funduszy europejskich w latach 2007-2014

Area of investment/ Dziedzina inwestycji	Number of conducted projects/ Liczba zrealizowanych projektów	Project value (thousand PLN)/ Wartość projektu (tys. zł)	EU funds/ Dofinansowanie z UE	
			in thousand PLN/ w tys. zł	percentage/ udział w %
Administration/ Administracja	1	2305.5	2037.8	88.4
Research, development, innovation/ Badania, rozwój, innowacje	7	109585.9	84970.1	77.5
Science and education/ Nauka i edukacja	21	33944.8	26580.7	78.3
Environment protection/ Ochrona środowiska	2	102557.9	44943.1	43.8
Health care/ Ochrona zdrowia	4	21222.5	17843.8	84.1
Work and social integration/ Praca i integracja społeczna	16	63300.7	61152.2	96.6
Revitalisation/ Rewitalizacja	3	32948.1	22392.5	68.0
Enterprises' development/ Rozwój firm	46	39350.9	18949.8	48.2
Telecommunication and online services/ Telekomunikacja i e-usługi	6	64299.7	50418.9	78.4
Transport/ Transport	3	76964.5	38580.2	50.1
Tourism/ Turystyka	3	1648.5	683.4	41.5

Source: Own elaboration on the basis of EU grants map.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy Dotacji UE.

In the area of administration one project was implemented to professionalise the city office of Biała Podlaska in the amount of 2.3 million PLN, of which 2.0 million PLN came from EU funds.

In the field of "Research, development, innovation" 7 projects were implemented in the amount of nearly 120 million. of which 77.5% were funds from the European Union. Two projects were completed in Pope John Paul II State Higher School in Biała Podlaska in the amount of nearly 38 million PLN, and one major project in the amount of over 39 million PLN was completed by the second Biała Podlaska university – the Academy of Physical Education. These three projects have strengthened the potential of scientific research and innovation at Biała Podlaska universities. Two of them served for the construction of such centres as the Regional Centre for Research and Development in the Academy of Physical Education and the Centre for Research on Innovation in the State Higher School, which created research infrastructure in terms of health, technology and IT. The second project of the State Higher School established the Regional Centre for Environmental Research, Agriculture and Technology Innovation ECO-AGRO-TECH. Two of the remaining four projects implemented Biała Podlaska Development Foundation that promotes entrepreneurship (1.35 million PLN) and two private innovative projects relating to the implementation of new technology, production of windows and launching of new courier services.

In the area of "Science and Education" 21 projects were implemented for a total amount of 33.9 million PLN, 78% of which was financed from European

W dziedzinie administracji zrealizowano jeden projekt mający na celu profesjonalizację urzędu miasta Biała Podlaska na kwotę 2,3 mln zł, z czego ponad 2,0 mln zł pochodziło z funduszy unijnych.

W dziedzinie „Badania, rozwój, innowacje” zrealizowano 7 projektów na kwotę niemal 120 mln, z czego 77,5% stanowiły środki z Unii Europejskiej. Dwa projekty zrealizowała PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej na kwotę prawie 38 mln zł, a jeden duży projekt, na kwotę ponad 39 mln zł, zrealizowała druga bialska uczelnia – Akademia Wychowania Fizycznego. Te trzy projekty wzmocniły potencjał naukowo-badawczy i innowacyjny bialskich uczelni. Dwa z nich służyły wybudowaniu takich ośrodków jak: Regionalny Ośrodek Badań i Rozwoju w AWF oraz Centrum Badań nad Innowacjami w PSW, które stworzyły infrastrukturę badawczą w zakresie zdrowia, technologii i w ramach informatyzacji. W ramach drugiego projektu w PSW powstało Regionalne Centrum Badań Środowiska i Rolnictwa oraz Technologii Innowacyjnych ECO-AGRO-TECH. Z pozostałych czterech projektów dwa realizowała Białkopodlaska Fundacja Rozwoju promująca rozwój przedsiębiorczości (1,35 mln zł) oraz dwa prywatne projekty innowacyjne dotyczące wdrożenia nowej technologii produkcji okien i uruchomienie nowych usług kurierskich.

W dziedzinie „Nauka i edukacja” realizowano 21 projektów na łączną kwotę 33,9 mln zł z czego 78% finansowane było z funduszy europejskich. Największy projekt na kwotę niemal 20 mln zł prowadziła AWF

funds. The largest project in the amount of nearly 20 million PLN AWF was led by the Academic Centre of Pro-Health Education and Rehabilitation from the Academy of Physical Education in the form of Sports Arena construction. The beneficiary of other projects was the municipality of Biała Podlaska implementing projects in primary schools maintained by the city. One of the major projects was the construction of sports and entertainment hall at Primary School No. 3 (7.6 million PLN). Considerable funds (828 thousands PLN) were spent on improving the individual teaching and education of students from grades I-III of primary schools in the city. Educational projects were also implemented by other schools, complexes of vocational schools and high schools. An important group of entities implementing projects in the sphere of education were associations such as Biała Podlaska Association for Regional Development, the Association for Assistance to Younger and Youth Autistic Children and Children with similar disorders "Common World", which implemented several projects. These were generally projects in the range of 300-350 thousand PLN. Educational projects were also realized by the Guild of Craftsmen and Entrepreneurs which prepared candidates for the entry on the labour market.

The investment group in the field of "Environmental Protection" has implemented two projects concerning the construction of the Waste Management Plant and the purchase of specialized technical rescue equipment for the State Fire Service. Construction of the Waste Management Plant was financed mostly from environmental protection funds. In the scope of health care, between 2007-2013 four major projects strengthening the already high city's position in the health care sector were carried out in Biała Podlaska. Three projects were realized by Regional Specialist Hospital in Biała Podlaska, and Ambulance Station realized the fourth one. In total, the health projects amounted to PLN 20 million and were in 44% financed by the EU funds.

In the field of "Work and social integration" there has been implemented 16 projects, most of which do not exceed the amount of PLN 4 million, with the exception of the "Akcja Praca" project carried out by the District Labor Office for an amount exceeding PLN 46 million, and the municipality of Biała Podlaska's project entitled "Integrated with the society - prevention of digital exclusion" realized for the amount of PLN 4.5 million, as well as "A good employee is an ambassador of JYSK values" project conducted by the Counseling and Training Center. The two projects "A new career - a fresh start" and "Last Minute" - a program of career activity for the unemployed - having the budget of more than PLN 1.1 million each, were conducted by the Center of Social and Economic Development and the Association of Local Government Initiatives. Projects in the field of "Work and social integration" were in almost 97% financed from the EU funds.

The two projects of "Revitalization" conducted by the Municipality concerned a comprehensive connection of utilities to the investment areas in

przez Akademickie Centrum Edukacji Prozdrowotnej i Rehabilitacji w postaci budowy Hali Sportowo-Widowiskowej. Beneficjentem pozostałych projektów była gmina miejska Biała Podlaska, realizująca projekty w podległych miastu szkołach podstawowych. Jednym z większych projektów była budowa sali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 3 (7,6 mln zł). Znaczne środki (828 tys. zł) przeznaczono na poprawę indywidualnego nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w mieście. Projekty edukacyjne realizowały też szkoły i zespoły szkół zawodowych i liceów. Ważną grupą podmiotów realizujących projekty w sferze edukacyjnej były stowarzyszenia takie, jak: Białkopodlaskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego, Stowarzyszenie Pomocy Młodszym Dzieciom Autystycznym oraz Młodzieży i Dzieciom o pokrewnych zaburzeniach „Wspólny Świat”, które realizowały po kilka projektów. Były to na ogół projekty w granicach 300-350 tys. zł. Projekty edukacyjne realizował też Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców, który przygotowywał kandydatów do wejścia na rynek pracy.

W grupie inwestycji z dziedziny „Ochrony środowiska” realizowano dwa projekty dotyczące budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów oraz zakupu specjalistycznego sprzętu ratownictwa technicznego dla Państwowej Straży Pożarnej. Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów finansowana była w większości z funduszy ochrony środowiska. W dziedzinie ochrony zdrowia w Białej Podlaskiej w latach 2007-2013 realizowano cztery duże projekty wzmacniające już aktualnie wysoką ponadregionalną pozycję miasta w dziedzinie ochrony zdrowia. Trzy projekty realizował Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, a jeden Stacja Pogotowia Ratunkowego. Łącznie projekty zdrowotne opiewały na kwotę około 20 mln zł i były realizowane w 44% z funduszy unijnych.

W dziedzinie „Praca i integracja społeczna” realizowano 16 projektów, w większości nie przekraczających kwoty 4 mln zł, za wyjątkiem projektu „Akcja Praca” realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy na kwotę ponad 46 mln zł, a także projektu gminy miejskiej Biała Podlaska pt. „Zintegrowanie ze społeczeństwem – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu” opiewającym na kwotę 4,5 mln zł oraz projektu „Dobry Pracownik ambasadorem wartości JYSK”, prowadzonego przez Ośrodek Doradztwa i Treningu Kierowniczego. Dwa projekty „Nowy zawód – Nowy początek” i „Last minute” – program aktywności zawodowej dla osób pozostających bez zatrudnienia posiadające budżet na kwotę ponad 1,1 mln zł każdy, prowadzone były przez Centrum Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych. Projekty w dziedzinie „Praca i integracja społeczna” finansowane były ze środków unijnych niemal w 97 %.

Dwa projekty dotyczące „Rewitalizacji” prowadzone przez gminę miejską dotyczyły kompleksowego uzbrojenia terenów inwestycyjnych w strefie gospodarczej „Północna” w Białej Podlaskiej oraz rewitalizacji centrum miasta. Rewitalizacja terenu części śródmieścia prowadzona była przez Zakład

the economic zone "Północna" in Biała Podlaska and revitalization of the city center. The revitalization of the part of downtown area were conducted by the Accommodation Office. Most of the investment in this area was financed from the city budget and private funds.

The most numerous group of projects was aimed at "Business Development". Out of 46 projects, a significant part was carried out by small and medium-sized private companies. Almost half of the projects' costs ranged from PLN 0.6 - 1 million, 11 projects in the range of PLN 100 - 500K, 8 projects cost up to PLN 100K, 6 projects totaled in the amount of PLN 1 - 2.5 million and 5 projects had the amount of more than PLN 2.5 million. A positive feature of this group of projects is that they have been conducted to increase the production and technological potential of private industrial and service companies. More than half of the investments' costs was financed with companies' own funds.

Within the sector of "Telecommunication and electronic services" 6 projects were implemented. The largest project, amounting to the sum of over PLN 39 million, concerned the computerization of the provincial administrative units operating in the city, while the second project (PLN 18.7 million) was designated for ensuring police engagement in public safety. Moreover, a facilitating inter-business cooperation project that is important to the sector of logistics and transport of the city and the region is also worth mentioning. In the scope of transport, particularly significant for the city were three large projects concerning the purchase of passenger rolling stock, the improvement of public transport in the city and the reconstruction of the road system along with the construction of a bridge and a connection between distant areas of the city.

In the area of "Tourism" two projects were implemented to improve tourist services by improving the quality of catering services and by creating new tourism products implemented by Społem Cooperative and the fuel company Petrodom.

Most of the projects were financed from EU funds. This especially applies to investment in human capital, public administration, research and development of education and health care field. Co-financing, with substantial usage of own funds, especially applies to tourism, health care and development of companies.

According to the Ministry of Infrastructure and Development, the value of EU projects per capita in Biała Podlaska in mid-2014 amounted to PLN 5.5 million, which made the city a leader among other similar cities in the Lublin Province. The elaboration poses the question whether this investment effort is noticed by the people, and how they assess it.

The assessment of investments in Biała Podlaska

In April and May 2015, a survey on a group of 100 respondents was conducted. Its aim was to obtain the opinion of investments made in Biała Podlaska, their financing sources and the usefulness and usability of those investments for the city and its residents.

Gospodarki Lokalowej. Znaczna część inwestycji w tej dziedzinie finansowana była z własnego budżetu miasta i środków prywatnych.

Najliczniejsza grupa projektów skierowana była na „Rozwój firm”. Spośród 46 projektów, znaczna część była realizowana przez małe i średnie firmy prywatne. Niemal połowa projektów mieściła się w granicach 0,6 – 1,0 mln zł, 11 projektów w granicach 100-500 tys. zł, 8 projektów opiewało na kwotę do 100 tys. zł, 6 projektów dysponowało kwotą 1-2,5 mln zł i 5 projektów kwotą powyżej 2,5 mln zł. Pozytywną cechą tej grupy projektów jest to, iż były one skierowane na wzrost potencjału produkcyjnego i technologicznego prywatnych zakładów przemysłowych i usługowych. Ponad połowę kosztów inwestycji finansują firmy ze środków własnych.

W dziedzinie „Telekomunikacji i usług elektronicznych” realizowano 6 projektów. Największy projekt, opiewający na kwotę ponad 39 mln, dotyczył informatyzacji wojewódzkich jednostek administracyjnych funkcjonujących w mieście, natomiast drugi, na kwotę 18,7 mln zł, miał na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego przez policję. Wyróżnić należy także, ułatwiający współpracę międzybiznesową ważny dla miasta i regionu projekt w sektorze usług logistyczno-transportowych. W dziedzinie transportu szczególnie znaczące dla miasta były trzy duże projekty dotyczące zakupu taboru kolejowego dla przewozów pasażerskich, usprawnienie transportu publicznego w mieście oraz przebudowa układu drogowego wraz z budową mostu i łącznika między oddalonymi częściami miasta.

W dziedzinie „Turystyki” realizowano dwa projekty usprawniające obsługę turystyczną przez poprawę jakości usług gastronomicznych oraz utworzenie nowych produktów turystycznych, które były realizowane przez Spółdzielnię Społem i firmę paliwową Petrodom.

Większość realizowanych projektów finansowana była głównie ze środków unijnych. Dotyczy to zwłaszcza inwestycji w kapitał ludzki, administrację publiczną, badania i rozwój edukacji oraz ochronę zdrowia. Współfinansowanie, przy znacznym wykorzystaniu środków własnych, dotyczy zwłaszcza działalności turystycznej, ochrony zdrowia i rozwoju firm.

Według danych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, wartość unijnych projektów na jednego mieszkańca w Białej Podlaskiej w połowie 2014 r. wynosiła 5,5 tys. zł, co czyniło to miasto liderem wśród innych podobnych miast województwa lubelskiego. W pracy postawiono pytanie, czy ten wysiłek inwestycyjny jest dostrzegany przez mieszkańców i jak jest przez nich oceniany.

Ocena realizacji inwestycji w Białej Podlaskiej

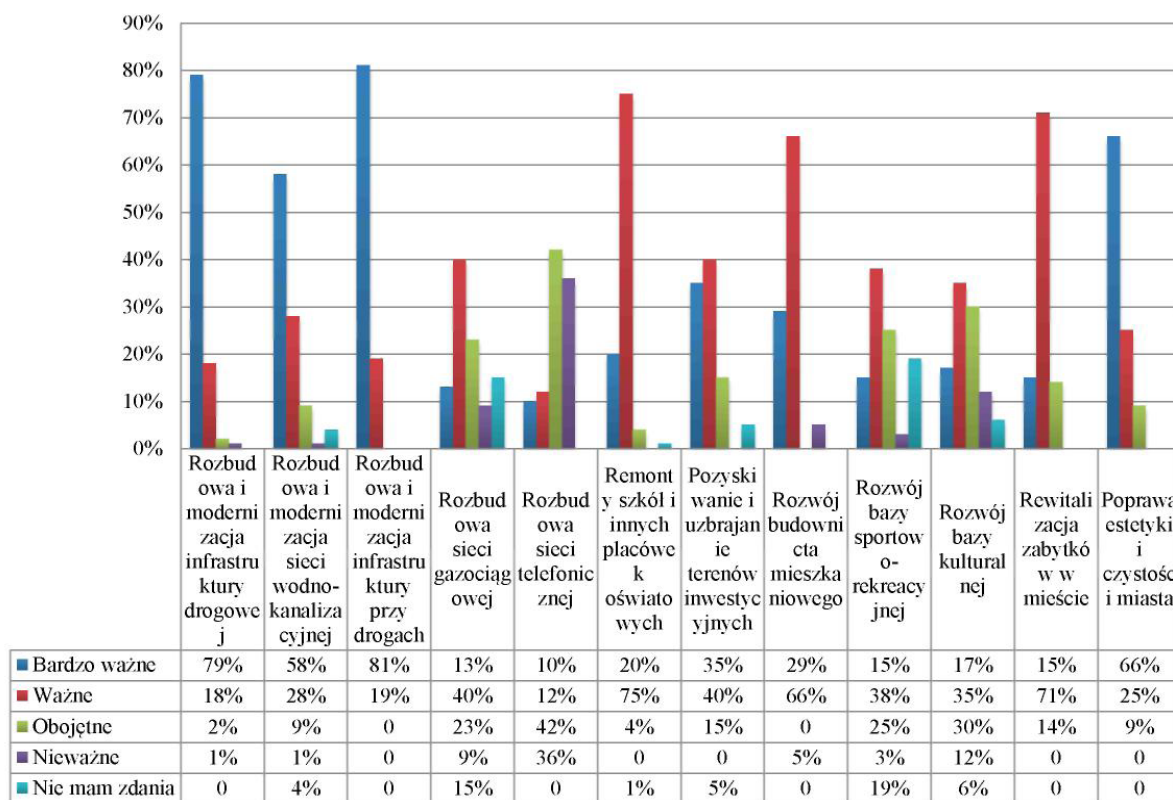
W kwietniu i maju 2015 roku przeprowadzono badania sondażowe na 100 osobowej grupie respondentów, które miało na celu pozyskanie opinii o inwestycjach dokonanych w Białej Podlaskiej, źródłach ich finansowania oraz przydatności i użyteczności inwestycji dla

The sample was selected randomly. The study, using a questionnaire containing 12 multiple choice questions, 4 multiple response questions and one scaling question, was conducted anonymously.

The research sample concerned 58 women and 42 men. 29% of respondents were at the age between 20 and 30 years old, while 33% were aged 31-50, 24% were aged 51-65 and 14% were aged 65 and over. The majority of respondents (41%) declared having higher education, 26% had secondary education, 21% professional and only 12% completed primary school. About 90% of respondents were the inhabitants of Biała Podlaska, while the rest were the residents of

miasta i jego mieszkańców. Próba badawcza dobrana została w sposób przypadkowy. Badanie przy wykorzystaniu kwestionariusza zawierającego 17 pytań o charakterze zamkniętym, w tym 12 pytań jednokrotnego, 4 pytania wielokrotnego wyboru oraz jedno pytanie skalujące, zostało przeprowadzone anonimowo.

W próbie badawczej znalazło się 58 kobiet i 42 mężczyzn. W wieku 20-30 lat było 29% respondentów, w wieku 31-50 lat 33%, w wieku 51-65 lat 24% i wieku powyżej 65 lat 14% badanych. Większość ankietowanych (41%) deklarowała wykształcenie wyższe, 26% posiadała wykształcenie średnie, 21% zawodowe i tylko 12% miało ukończoną szkołę pod-

Bardzo ważne - very important

Ważne - important

Obojętne - indifferent

Nieważne - not important

Nie mam zdania - I don't have an opinion on this

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej - Expansion and modernization of road infrastructure

Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej - Expansion and modernization of water and sewage system infrastructure

Rozbudowa...przy drogach - Expansion and modernization of road areas infrastructure

Rozbudowa sieci gazociągowej - Expansion of gas distribution system

Rozbudowa ...telefonicznej - Expansion of telephone network

Remonty szkół... - Renovation of schools and other education facilities

Pozyskiwanie i uzbrajanie... - Obtaining and building utilities on investment areas

Rozwój budownictwa... - Development of residential estates

Rozwój bazy... - Development of sport-leisure activity base

Rozwój bazy kulturalnej - Development of cultural base

Rewitalizacja... - Revitalization of monuments in the city

Poprawa estetyki... - Improvement of aesthetics and cleanliness in the city

Figure 1. Opinions of respondents on investments made in Biała Podlaska in 2008-2015

Rysunek 1. Opinie respondentów na temat zrealizowanych inwestycji w mieście Biała Podlaska w latach 2008-2015

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

smaller towns and villages in the vicinity of Biła Podlaska.

The vast majority of respondents (82%) noticed investments realized in 2008-2015, although 18% did not notice or did not have their own opinion on this issue. Respondents' opinions expressed in the survey were generally positive (Figure 1).

The vast majority of respondents stated that the conducted investments were important or very important. Positive changes have occurred especially in the expansion and modernization of the road infrastructure (79% - very important) and also in improving the aesthetics and cleanliness of the city (66% - very important). In 2008-2015 the city renovated many streets, sidewalks and expanded bike paths. Cleanliness and improving the aesthetics of the city is probably thanks to the new Waste Management Plant in Biła Podlaska, which operates since September 2013. Respondents also highly appreciated the acquisition of the investment areas and connecting utilities to them (35% - very important and 40% - important). In addition, respondents find refurbishing of schools (75%), housing development (66%) and revitalization of the city's monuments (71%) important. The respondents assessed investments in the expansion of the telephone and gas network, as well as the development of cultural and recreational facilities relatively low.

Considering the opinions on the role of investments in the city by age group, we can notice that the young respondents (aged 20-30) appreciated both the role of the investments in the public transport system and the investments useful to people, such as: the construction of student houses and sports halls at regional universities. The opinions of older responders were more varied. People in this group especially noted the importance of the construction of the Waste Management Plant, reconstruction of internal and external road system and public transport, as well as the actions of the local Entrepreneurship Center (Figures 2-5).

Respondents aged 51-65 years paid special attention to the construction of the Waste Management Plant, the development of the Academic Center for Pro-Health Education and the improvement of the public transport system.

Improvements in public transport and in activities of the Centre for Pro-Health and Rehabilitation were indicated as very important by the group of respondents aged over 65.

Many investments made in Biła Podlaska have been vital for the improvement of the quality of life in an urban setting (Table 4).

In the conducted survey, nearly 90% of all respondents considered the renovation and expansion of the Regional Hospital in Biła Podlaska as the factor contributing to the improvement of the quality of life in their immediate surroundings. Probably, the high position of the hospital in the ranking is caused by over a three-year modernization investment of the thirteen units operating in the facility and its adaptation to the requirements of the Minister of Health's regulations as well as EU

stawową. Około 90% badanych to mieszkańcy miasta Biła Podlaska, zaś pozostali byli mieszkańcami gmin powiązanych z Biłą Podlaską mniejszych miast i wsi.

Zdecydowana większość respondentów (82%) dostrzegła zrealizowane w mieście w latach 2008-2015 inwestycje, aczkolwiek 18% nie zauważyło tych inwestycji, albo nie ma w tej kwestii własnego zdania. Opinie respondentów wyrażone w badaniu na temat zrealizowanych w mieście inwestycji są ogólnie pozytywne (Rys. 1).

Przeważająca większość badanych stwierdziła, że zrealizowane inwestycje były ważne lub bardzo ważne. Przede wszystkim pozytywne zmiany zaszły w rozbudowie i modernizacji infrastruktury drogowej (79% - bardzo ważne) a także w poprawie estetyki i czystości miasta (66% - b.ważne). Może świadczyć o tym fakt, iż w latach 2008-2015 wyremontowano wiele ulic, chodników, rozbudowano ścieżki rowerowe. Czystość i poprawa estetyki miasta to prawdopodobnie zasługa nowego Zakładu Zagospodarowania Odpadami w Biłej Podlaskiej, który funkcjonuje od września 2013 roku. Ankietowani również wysoko ocenili pozyskiwanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych (35% - b.ważne i 40% - ważne). Ponadto, ważne według nich są remonty szkół (75%), rozwój budownictwa mieszkaniowego (66%) i rewitalizacja zabytków w mieście (71%). Stosunkowo nisko zostały ocenione inwestycje w rozbudowę sieci telefonicznej i gazociągowej oraz rozwój bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Rozpatrując opinie o roli inwestycji w mieście według grup wiekowych, można zauważyć, że młodzi respondenci (w wieku 20-30 lat) docenili zarówno rolę inwestycji w system transportu publicznego i inwestycji ważnych dla ludzi, takich jak: budowa domów studenta i hal sportowych oraz sportowo-widowiskowych w bielskich uczelniach. Opinie starszych respondentów były bardziej zróżnicowane. Osoby z tej grupy dostrzegały zwłaszcza znaczenie budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów, przebudowy wewnętrznego i zewnętrznego systemu dróg i transportu publicznego oraz działania lokalnego Centrum Przedsiębiorczości (rys. 2-5).

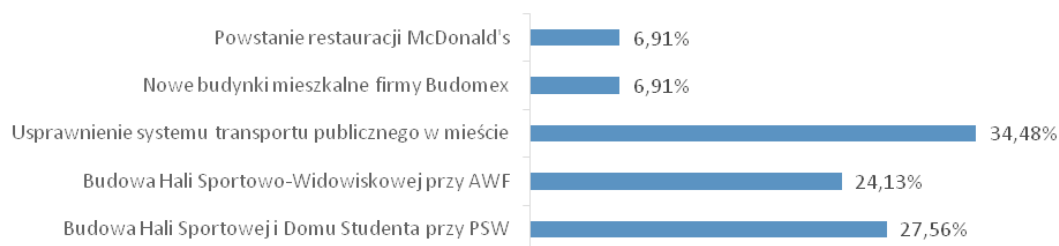
Respondenci w wieku 51-65 lat zwracali szczególną uwagę na Budowę Zakładu Zagospodarowania Odpadów, powstanie Akademickiego Centrum Edukacji Prozdrowotnej i usprawnienie systemu transportu publicznego.

Usprawnienie transportu publicznego i działalność Centrum Edukacji Prozdrowotnej i Rehabilitacji wskazywane było jako bardzo ważne przez grupę respondentów powyżej 65 lat.

Wiele inwestycji dokonanych w Biłej Podlaskiej miało istotne znaczenie dla poprawy komfortu życia w otoczeniu miejskim (tab. 4).

W przeprowadzonym badaniu blisko 90% wszystkich ankietowanych uznało, że remont i rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Biłej Podlaskiej wpłynęły na poprawę komfortu życia w ich najbliższym otoczeniu. Prawdopodobnie wysokie miejsce szpitala w rankingu to zasługa ponad trzyletniej inwestycji modernizowania większości z trzynastu oddziałów funkcjonujących w placówce

20-30 lat: N-29 osób

20-30 lat = 20-30 years old

N-29 osób - 29 persons

Powstanie restauracji McDolanald's - Construction of McDonald's Restaurant

Nowe budynki... - New residential buildings of Budomex company

Usprawnienie... - Improvement of public transport system in the city

Budowa Hali...AWF - Construction of Sports and Entertainment Facility by AWF (Sport Academy)

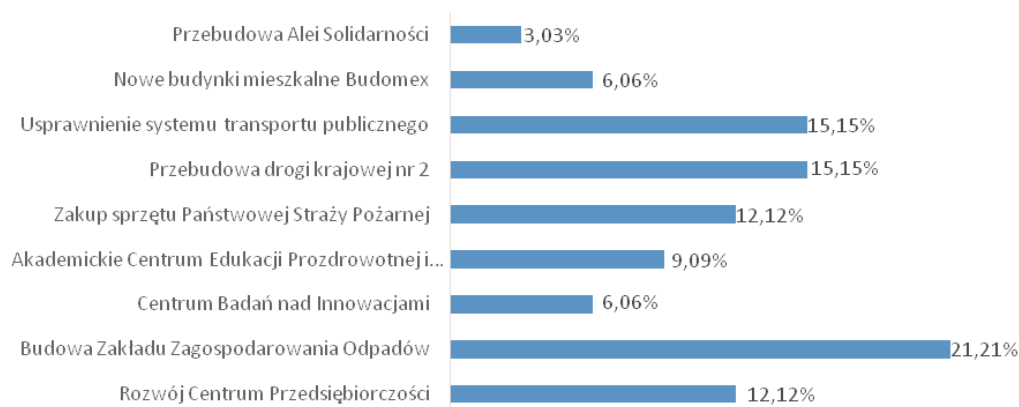
Budowa Hali... PSW - Construction of Sport Facility and Student House by PSW (Pope John Paul II State School of Higher Education in Białą Podlaska)

Figure 2. Selection of the most important, in respondents aged 20-30 years' opinion, investments in Białą Podlaska in 2008-2015
Rysunek 2. Wybór respondentów w wieku 20-30 lat najważniejszych ich zdaniem inwestycji w mieście Białą Podlaska w latach 2008-2015

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

31-50 lat: N-33 osoby

31-50 lat - 31-50 years

N-33 osoby - 33 persons

Przebudowa Alei... - Redevelopment of Solidarności Avenue

Nowe budynki - New residential buildings by Budomex

Usprawnienie... - Improvement of public transport system

Przebudowa...- Redevelopment of national road no. 2

Zakup...- Purchase of equipment for State Fire-fighting Unit'

Akademieskie Centrum... - Academic Pro Health and Rehabilitation Education Centre

Centrum badań... - Innovation Research Centre

Budowa... - Construction of Waste Management Plant

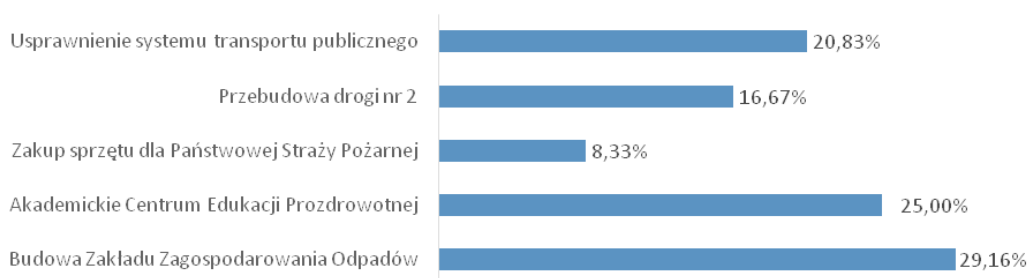
Rozwój... - Development of Entrepreneurship Centre

Figure 3. Selection of the most important, in respondents aged 31-50 years' opinion, investments in Białą Podlaska in 2008-2015
Rysunek 3. Wybór respondentów w wieku 31-50 lat najważniejszych ich zdaniem, inwestycji w mieście Białą Podlaska w latach 2008-2015

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

51-65 lat: N-24 osoby

51-65 lat – 51-65 years

N-24 osoby - 24 persons

Usprawnienie systemu... - Improvement of public transport system

Przebudowa... - Redevelopment of road no. 2

Zakup... - Purchase of equipment for State Fire-fighting Unit'

Akademickie Centrum... - Academic Pro Health and Rehabilitation Education Centre

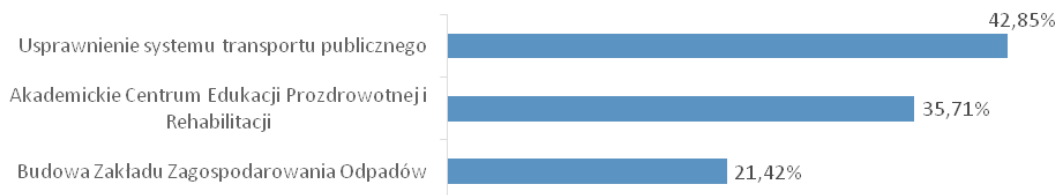
Budowa... - Construction of Waste Management Plant

Figure 4. Selection of the most important, in the opinion of respondents aged 51-65, investments in Białą Podlaską in 2008-2015
Rysunek 4 Wybór respondentów w wieku 51-65 lat najważniejszych ich zdaniem inwestycji w mieście Białą Podlaską w latach 2008-2015

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

powyżej 65 lat: N-12 osób

Powyżej 65 lat - above 65 years old

N-12 osób - 12 persons

Usprawnienie systemu... - Improvement of public transport system

Akademickie Centrum... - Academic Pro Health and Rehabilitation Education Centre

Budowa... - Construction of Waste Management Plant

Figure 5. Selection of the most important, in respondents aged over 65 years' opinion, investments in Białą Podlaską in 2008-2015
Rysunek 5. Wybór respondentów w wieku powyżej 65 lat najważniejszych ich zdaniem inwestycji w mieście Białą Podlaską w latach 2008-2015

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

regulations. 83% of the respondents marked answers about the meaning of two research projects, that is: Campus of Pope John Paul II State School of Higher Education in Białą Podlaską - including a sports hall with an educational unit, and the revitalization of the palace and park complex Radziwiłłów in Białą Podlaską. In the first case, respondents, while selecting the school investment, drew attention to the 250 new places in the student dorms, the educational facilities and a full-size pitch with an artificial turf and bleachers for 400 people. In the second case, the restored Radziwiłłów Park has become a flagship of Białą Podlaską. According to respondents, the least

i dostosowania go do wymogów rozporządzenia ministra zdrowia a także przepisów unijnych. Aż 83% respondentów zaznaczyło odpowiedzi dotyczące znaczenia dwóch projektów badawczych, tj.: Campus uczelni PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej – obejmujący halę sportową z częścią dydaktyczną oraz Rewitalizację zespołu pałacowo-parkowego Radziwiłłów w Białej Podlaskiej. W pierwszym przypadku ankietowani, wybierając inwestycję w PSW, zwrócili uwagę na 250 nowych miejsc dla studentów w akademikach i powstałe obiekty dydaktyczne oraz pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią i trybunami na 400 osób. W drugim

Table 4. The most common responses concerning investments, which contributed to the improvement of life quality of the inhabitants of the city (number of people and %)**Tabela 4.** Najczęściej udzielane odpowiedzi respondentów dotyczące inwestycji, które wpłynęły na poprawę komfortu życia mieszkańców miasta (liczba osób i %)

Answer/ Odpowiedź	Total/ Ogółem
Renovation and expansion of the Regional Hospital in Biała Podlaska/ Remont i rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Białej Podlaskiej	87
Campus-sport hall with didactic part of Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska/ Campus uczelni – hala sportowa z częścią dydaktyczną PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej	83
Revitalization of the palace and park complex of Radziwiłłów in Biała Podlaska/ Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego Radziwiłłów w Białej Podlaskiej	83
Purchase of equipment of technical rescue for the State Fire-fighting Unit/ Zakup sprzętu ratownictwa technicznego Państwowej Straży Pożarnej	70
Revitalization of city centre of Biała Podlaska/ Rewitalizacja Centrum Miasta Biała Podlaska	62
Construction of sports and entertainment facility of the Physical Education University in Biała Podlaska/ Budowa hali sportowo-widowiskowej Akademii Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej	59
New courier service-send/receive a package at the Package machine/ Nowa usługa kurierska – wyślij/odbierz paczkę przez paczkomat – InPost Sp. z o.o.	56
Construction of Waste Management Plant for the region of Biała Podlaska/ Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów dla regionu Biała Podlaska	55
Modernization of Municipal Public Library: Renovation of the Main Library, creation of Multimedia Library for children and the youth and creation of Multicentre/ Modernizacja Miejskiej Biblioteki Publicznej: Remont Biblioteki Głównej, utworzenie Multimedialnej Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży oraz MultiCentrum	50
Expansion of Trade Centre Rywał/ Rozbudowa Centrum Handlowego Rywał	40
Construction of McDonald's Restaurant/ Powstanie restauracji McDonald's	39
Academic Centre for Pro-Health and Rehabilitation Education in Biała Podlaska/ Akademickie Centrum Edukacji Prozdrowotnej i Rehabilitacji w Białej Podlaskiej	37
Regional Research and Development Centre- Physical Education University/ Regionalny Ośrodek Badań i Rozwoju – Akademia Wychowania Fizycznego	26
Revitalization of the historic hospital complex - the residence of the Caritas Center in Biała Podlaska/ Rewitalizacja zabytkowego zespołu szpitalnego – siedziby ośrodka Caritas w Białej Podlaskiej	15
Development of competencies of staff of the education system in Biała Podlaska/ Rozwój kompetencji kadr systemu oświaty miasta Biała Podlaska	9

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

important investments include the revitalization of the historic hospital complex - the residence of the Caritas Center in Biała Podlaska (19% of respondents) and the development of competencies of staff of the education system in Biała Podlaska (only 9%).

The study included the attitude of residents and people connected with the city to foreign investments in Biała Podlaska. Only 39% of respondents said they knew of such investments and 43% answered that they had no insight into this matter. Such responses should be understood as an indicator that a large part of the residents does not know the sources of funds for investments, which are conducted in the city. However, it was noticed that foreign capital was the funding source of various commercial buildings in the city, such as Alu Team Poland, Kaufland, Lidl, Biedronka and others. Nearly 80% of those who responded positive, knew the investments of Alu Team operating in the transport and information sector, and about 60% noticed retail investments of Kaufland and Lidl companies. In contrast, few

przypadku stwierdzono, że odrestaurowany Park Radziwiłłowski stał się wizytówką Białej Podlaskiej. Najmniej istotne zdaniem respondentów inwestycje to rewitalizacja zabytkowego zespołu szpitalnego - siedziby ośrodka Caritas w Białej Podlaskiej (19% ankietowanych) oraz rozwój kompetencji kadr systemu oświaty miasta Biała Podlaska (zaledwie 9%).

W badaniach uwzględniono również stosunek mieszkańców i osób związanych z miastem do inwestycji zagranicznych w Białej Podlaskiej. Tylko 39% ankietowanych stwierdziło, że zna takie inwestycje i aż 43% odpowiedziało, że nie ma rozeznania w tej sprawie. Taką strukturę odpowiedzi należy rozumieć, że znaczna część mieszkańców nie zna źródeł pochodzenia środków finansowych na inwestycje, które w mieście powstają. Rozpoznawano jednak, że kapitał zagraniczny był źródłem finansowania różnych obiektów handlowych na terenie miasta, takich jak Alu Team Polska, Kaufland, Lidl, Biedronka i inne. Niemal 80% osób, które udzieliły odpowiedzi pozytywnej, zna inwestycje firmy Alu Team działa-

respondents noted the other ventures of foreign investments, for example Biedronka, which has a strong position in the retail sector of the city.

Investments made in 2008-2015 are generally assessed positively. Over 25% answered that they were very useful for the city, and 36% that they were sufficient. Nearly one-third of the respondents estimated that the scale of foreign investment was insufficient, and only 6% said that these investments were not very useful. Approximately 77% of respondents were satisfied with the changes that had taken place in the city through the investment activities of which 41% speaking positively said that they however had some comments regarding these investments.

Overall, the residents believed that the investments contributed to the improvement of the socio-economic development of Białą Podlaska. The following table shows the relationship between the answers of the respondents and their education (Table 5). The results of this table show that the more educated people are the better is their understanding of investments made in the city and they are able to evaluate them better.

Studies have shown that respondents think that the investments improve the competitiveness of the city. Almost 60% of respondents believe that investments in Białą Podlaska improve the competitiveness and innovativeness of the city compared to other cities in the region. About 30% have a negative opinion on that matter, and 10% have no opinion. Women more than men notice the impact of new investments in the innovativeness and competitiveness of their own city. Unfortunately, surveys have shown that the city does not fully exploit the opportunities of growth through investments. More than half (60%) of respondents said that the city was not friendly to investors. Only 30% expressed a positive opinion and 10% had no opinion on the subject. The prevailing conviction was that the city did not use the full potential of attracting external investments.

Assuming that the investments are needed in the city and the city should strive for the development of investment activity and support them, a survey on investment attractiveness of the city and areas and places where these investments should be done

jąca w sektorze transportowym i informatycznym, a około 60% zauważyło inwestycje handlowe firm Kaufland i Lidl. Natomiast niewielu respondentów zwróciło uwagę na inne przedsięwzięcia inwestycyjne zagranicznych np. takie jak Biedronka, która ma silną pozycję w sektorze handlu detalicznego miasta.

Inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2008-2015 są na ogół oceniane pozytywnie. Ponad 25% stwierdziło, że są one dla miasta bardzo przydatne, a 36%, że są wystarczające. Prawie jedna trzecia respondentów ocenia, że skala inwestycji zagranicznych jest niewystarczająca, a tylko 6% określiło, że te inwestycje są mało przydatne. Około 77% respondentów jest zadowolonych ze zmian jakie zaszły w mieście poprzez działania inwestycyjne z czego 41% wypowiadając się pozytywnie stwierdziło, że ma jednak uwagi do tych inwestycji.

Ogółem mieszkańcy uważają, że zrealizowane inwestycje przyczyniły się do poprawy rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Białą Podlaska. Poniżej przedstawiono zależność między odpowiedziami respondentów a ich wykształceniem (tab. 5). Wyniki tej tabeli świadczą, że ludzie lepiej wykształceni mają lepsze rozeznanie i lepiej oceniają inwestycje zrealizowane w mieście.

Badania wykazały, że respondenci postrzegają, iż inwestycje poprawiają konkurencyjność miasta. Niemal 60% respondentów uważa, że inwestycje Białej Podlaskiej poprawiają konkurencyjność i innowacyjność miasta na tle innych miast w regionie. Około 30% ma negatywną opinię w tej sprawie, a 10% nie ma zdania. Kobiety bardziej niż mężczyźni dostrzegają wpływ nowych inwestycji na innowacyjność i konkurencyjność ich własnego miasta. Niestety badania sondażowe wykazały, że miasto nie wykorzystuje w pełni możliwości rozwoju poprzez inwestycje. Ponad połowa (60%) ankietowanych stwierdziła, że miasto nie jest przyjazne inwestorom. Zaledwie 30% wyraziło opinię pozytywną, a 10% nie ma zdania na ten temat. Dominuje przekonanie, że miasto nie wykorzystywało w pełni możliwości przyciągania inwestycji zewnętrznych.

Wychodząc z założenia, że inwestycje są dla miasta potrzebne i miasto powinno zabiegać o rozwój działalności inwestycyjnej i je wspierać przeprowadzono sondaż na temat atrakcyjności inwestycyjnej

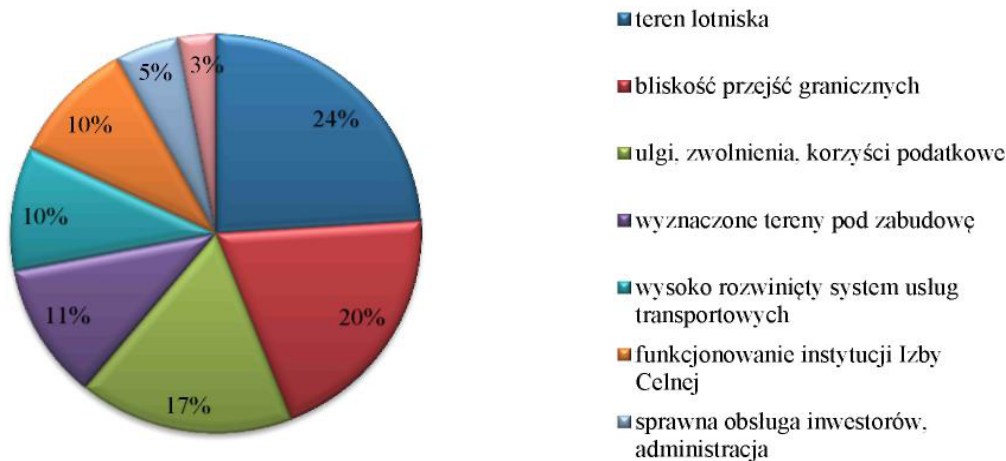
Table 5. The relationship between the responses on the impact of the investments on the socio-economic development of Białą Podlaska and education of respondents

Tabela 5. Zależność odpowiedzi dotyczących wpływu zrealizowanych inwestycji na rozwój społeczno-gospodarczy miasta Białą Podlaska a wykształceniem ankietowanych

Answer/ Odpowiedź	Elementary/ Podstawowe		Vocational/ Zawodowe		Secondary/ Średnie		Higher/ Wyższe	
	Total/ Ogółem	%	Total/ Ogółem	%	Total/ Ogółem	%	Total/ Ogółem	%
Yes/Tak	6	50,0	13	61,9	23	88,5	40	97,6
No/Nie	4	33,3	6	28,6	2	7,7	1	2,4
Don't have an opinion/ Nie mam zdania	2	16,7	2	9,5	1	4,5	-	-
Total/Razem	12	100,0	21	100,0	26	100,0	41	100,0

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

Teren lotniska - area of the airport
Bliskość przejść granicznych - closeness to border crossings
Ulgi... - reliefs, redemptions and tax benefits
Wyznaczone... - areas designated for development
Wysoko rozwinięty... - highly developed system of transport services
Funkcjonowanie... - functioning of Customs Chamber institution
Sprawna... - efficient service for investors, administration

Figure 6. What overall attracts investors to take action in Białą Podlaską according to respondents

Rysunek 6. Co zachęca inwestorów do podjęcia działań w Białej Podlaskiej według respondentów ogółem

Source: Own elaboration.

Źródło: Badania własne.

to accelerate development and enhance external competitiveness of the city was conducted.

To answer the question "how Białą Podlaską attracts investors" the respondents could choose up to three answers. The results of the responses are provided in Figure 6.

Studies have shown that the city has a number of advantages which can increase the investment attractiveness of Białą Podlaską. Primarily: a large area of former airport land which can be invested in and the proximity of the border crossings. Important factors in attracting investors are fiscal instruments that city government can use towards investors. It is also characteristic that respondents do not see among actions implemented by the city in order to encourage investment good information and marketing. By organizing good information and marketing the city could make a better use of the proximity of the border crossing points, unused areas of the former airport and active fiscal policy.

The study also attempted to assess the city usage of EU funds for the investments. 12% gave a very good score, and 57% good. Only 10% rated the city usage of EU funds badly or very badly. 10% had no opinion on the subject.

Conclusions

1. Investments are one of the most important factors in the development of modern cities, increasing the attractiveness of cities as places to live and do business through local business entities and

miasta oraz obszarów i miejsc, gdzie te inwestycje powinny być zrealizowane aby przyspieszyć rozwój i wzmocnić zewnętrzną konkurencyjność miasta.

Na pytanie „czym miasto Białą Podlaską zachęca inwestorów” można było wybrać maksymalnie trzy odpowiedzi. Wyniki odpowiedzi zawarto na rysunku 6.

Badania wykazały, że miasto posiada szereg atutów, które mogą podnieść atrakcyjność inwestycyjną Białej Podlaskiej. Do tych atutów należą przede wszystkim: spora powierzchnia terenów dawnego lotniska, która może być zainwestowana i bliskość przejść granicznych. Ważnym czynnikiem przyciągającymi inwestorów są instrumenty fiskalne, które mogą zastosować władze miasta wobec inwestorów. Charakterystyczne jest także, że respondenci nie dostrzegają wśród animowanych przez miasto działań zachęcających do inwestowania dobrej informacji i marketingu. Organizując dobrą informację i prowadząc marketing miasto mogłoby lepiej wykorzystywać bliskość przejść granicznych, niewykorzystane tereny byłego lotniska czy aktywną politykę fiskalną.

W badaniu podjęto również próbę oceny wykorzystania przez miasto środków z Unii Europejskiej do realizacji inwestycji. Oceny bardzo dobre dla tego wykorzystania przyznało 12% a dobre 57%. Tylko 10% oceniło sposób wykorzystania środków unijnych przez miasto źle albo bardzo źle. Tyleż samo respondentów nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

Wnioski

1. Inwestycje są jednym z najważniejszych czynników rozwoju współczesnych miast, podnoszą atrakcyjność miast jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej przez

- increasing of attractiveness of the city for the influx of outside investments, including foreign ones.
2. Biała Podlaska city, as a medium-sized city in the Lublin region underwent in the period of system transition functional restructuring, the essential feature of which was the significant weakening of the industrial sector and strengthening of the services sector. Changes in the political system of the country deprived it of regional administrative functions, but created the conditions for strengthening the function of the health and higher education sectors. The retail sector that supports the cross-border zone, services and small entrepreneurship have also been strengthened. All this helps the city in not experiencing depression and maintaining its prominent position among the cities of Lublin Province, and taking up the initiatives in the sphere of socio-economic development.
 3. City Development Strategy, formulated for 2008-2015, set four strategic objectives, fifteen operational objectives and a number of indicators to monitor implementation and evaluation of the effects of all development goals. Those investments, which were carried out mainly with EU funds with the support of funds from the city budget and private entities were of key importance. The realized investments helped the city to maintain the leading position in the Lublin region as the capital of the sub-region. Those investments were partially inspired and implemented by the city, however, an important role was played by various organizations and public institutions from non-production sphere, which completed investments, contributing significantly to the change in the city's leading function from production to service related. Thanks to these investments the city has strengthened the function of an academic city and regional health specialist treatment center. Inefficient coordination of investment activities of various entities by the city authorities failed to prevent the processes of strong de-industrialization.
 4. Conducted diagnostic survey showed that the community of Biała Podlaska sees and generally accepts the conducted in the city investment activity. A higher degree of acceptance was generally shown by women, elderly people and the better educated respondents. This shows that the realized investment activity fully meets the needs of these community groups. Particularly high acceptance was shown towards investments related to the expansion of regional hospital, creating a facilities of research and teaching for the high schools, and the revitalization of palace and park complex.
 5. The analysis of the implementation of the investment activity in the city on the basis of documents and surveys indicated that the city did not use full capabilities of the investments using the EU funds. The available resources in the form podmioty lokalnego biznesu a także podnoszą atrakcyjność miasta dla napływu inwestycji z zewnątrz, w tym inwestycji zagranicznych.
 2. Miasto Biała Podlaska, jako średniej wielkości miasto na Lubelszczyźnie w okresie transformacji systemowej przeszło głęboką restrukturyzację funkcjonalną, której zasadniczą cechą było istotne osłabienie sektora przemysłowego i wzmocnienie sektora usług. Zmiany ustrojowe kraju pozbawiły go regionalnych funkcji administracyjnych, lecz stworzyły przesłanki do wzmocnienia funkcji sfery ochrony zdrowia i kształcenia na poziomie wyższym. Wzmocniony został sektor handlu detalicznego obsługującego również strefę transgraniczną, usługi dla ludności oraz drobną przedsiębiorczość. Wszystko to sprawia, że miasto nie przeżywa depresji i utrzymuje swoją ważną pozycję wśród miast Lubelszczyzny i podejmuje inicjatywy w sferze rozwoju społeczno-gospodarczego.
 3. Strategia Rozwoju Miasta, opracowana na lata 2008-2015, wyznaczyła cztery cele strategiczne i piętnaście celów operacyjnych oraz cały szereg wskaźników pozwalających na monitorowanie wdrażania i ocenę efektów realizacji wszystkich celów rozwojowych. Ważną rolę pokładano w inwestycjach, które były realizowane głównie z funduszy Unii Europejskiej przy wsparciu środkami z funduszy celowych z budżetu miasta oraz środków podmiotów prywatnych. Zrealizowane inwestycje pozwoliły na utrzymanie wiodącej pozycji miasta w regionie lubelskim jako stolicy podregionu. Zrealizowane w badanym okresie inwestycje były częściowo inspirowane i realizowane przez władze miasta, ważną rolę odegrały jednak różne organizacje i instytucje publiczne ze sfery nieprodukcyjnej, których zrealizowane inwestycje wpłynęły w istotnym stopniu na zmianę wiodącej funkcji miasta z produkcyjnej na usługową. Dzięki tym inwestycjom miasto wzmocniło funkcję miasta akademickiego i regionalnego ośrodka leczenia specjalistycznego. Nieefektywna koordynacja działalności inwestycyjnej różnych podmiotów przez władze miasta nie zapobiegła procesom silnej deindustrializacji.
 4. Przeprowadzony sondaż diagnostyczny wykazał, że społeczność Białej Podlaskiej dostrzega, i na ogół akceptuje, prowadzoną w mieście działalność inwestycyjną. Wyższy stopień akceptacji wykazują na ogół kobiety, ludzie starsi i lepiej wykształceni. Nasuwa się więc spostrzeżenie, że zrealizowana działalność inwestycyjna w mieście pełniej zaspokajała potrzeby tych grup społeczności. Szczególnie wysoką akceptacją cieszą się inwestycje związane z rozbudową szpitala wojewódzkiego, tworzenie bazy naukowo-dydaktycznej dla białskich uczelni oraz rewitalizacja miejskiego zespołu pałacowo-parkowego.
 5. Analiza realizacji działalności inwestycyjnej w mieście na podstawie dokumentów oraz własne badania sondażowe wskazują, że miasto nie wykorzystało w pełni możliwości inwestycyjnych przy użyciu funduszy unijnych. Nie wykorzystano

of free land for investments, potential resulting from the existence of transport infrastructure and potential of transport in border areas next to the main course of international routes east-west and north-south were not fully utilized. Clearly, the city did not appreciate the need for marketing activities aimed mainly at the outside world. It seems that most of the marketing activity of the city authorities and their coordination potential should be used to activate the processes of re-industrialization, especially the reconstruction of the potential of various industries, logistics and transport. Conscious support of local government also requires diverse activities enhancing the status of Biała Podlaska as an academic city.

w pełni posiadanych zasobów w postaci wolnych terenów pod inwestycje, potencjału wynikającego z istnienia infrastruktury transportowej oraz transportowego potencjału przewozowego w strefie transgranicznej przy głównym ciągu przebiegu międzynarodowych tras wschód-zachód i północ-południe. Miasto wyraźnie nie doceniło potrzeby prowadzenia działalności marketingowej skierowanej głównie na zewnątrz. Wydaje się, że większa aktywność marketingowa władz miasta oraz ich potencjał koordynacyjny powinny być wykorzystane do zaktywizowania procesów reindustrializacji, zwłaszcza do odbudowy potencjału różnych gałęzi przemysłu i działalności logistyczno-transportowej. Świadomego wsparcia władz samorządowych wymaga także różnorodna działalność podnosząca rangę miasta Biała Podlaska jako miasta akademickiego.

References/ Literatura:

1. Dziemianowicz W., Swianiewicz P. (1998), *Atrakcyjność inwestycja miast*. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, seria Transformacja Gospodarki, z. 95, Warszawa.
2. Dziemianowicz W., Swianiewicz P. (1999), *Atrakcyjność inwestycyjna miast 1998 – 1999*. Polska Regionów Nr 7, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa.
3. Dziworska K. (1995), *Podstawy zarządzania inwestycjami gmin*. *Finanse Komunalne*, nr 6, s. 54-57.
4. Dolata S. (2002), *Problemy zarządzania w działalności samorządu terytorialnego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole.
5. Gorzelak G. (2008), *Miasto jako przedmiot badań ekonomii*, W: B. Jałowicki (red.), *Miasto jako przedmiot badań naukowych w początkach XX wieku*. Scholar, Warszawa, s. 87-96.
6. Huculak M. (2006), *Przedsiębiorczość*, W: B. Domański, W. Jarczewski (red.), *Klimat inwestycyjny w Małopolsce*. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków, s. 46-50.
7. Jajuga K. J. (2011), *Inwestycje. Instrumenty finansowe, aktywa niefinansowe, ryzyko finansowe, inżynieria finansowa*. Wydanie trzecie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
8. Jajuga T., Słowiński T. (1997), *Finanse spółek. Długoterminowe decyzje inwestycyjne i finansowe*. PWN, Warszawa.
9. Korenik S., Przybyła Z. (2011), *Gospodarka przestrzenna XXI wieku – nowe wyzwania*, W: K. Heffner, *Lokalny potencjał sprzyjający inwestowaniu w regionie opolskim*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
10. Kupiec L. (1993), *Rozwój społeczno-gospodarczy*. Wyd. Uniwersytet Warszawski Filia w Białymstoku, Białystok.
11. Markowski K. (2011), *Potencjał ekonomiczny miast w województwie lubelskim w latach 2000-2010 Analizy statystyczne*. Urząd Statystyczny w Lublinie, Lublin.
12. Nowicki M. (red.) (2013), *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2012*. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
13. Rudzka-Lorentz Cz., Sierak J. (2006), *Zarządzanie finansami w gminach*, W: H. Sochacka-Krysiak (red), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH, Warszawa, s. 183-238.
14. Smoleń M., Urban L. (2012), *Inwestycje w procesie kreowania rozwoju gospodarki regionu*. Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów.
15. *Strategia Rozwoju Miasta Biała Podlaska na lata 2008-2015*; Uchwała Nr XXI/32/08 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 19 czerwca 2008 r. Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 6 w związku z art.7 ust. 1pkt. 18 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami).